

Snabel- Posten

Nummer 1 2008

Pris ~~25~~ kronor



**Intervju med Leif Boork
Tant Gröns skafferi
KRAV**



**SPECIALNUMMER
I
STORFORMAT**

Välkommen till Snabelposten version 2.0!

En tidning för alla!!!

Detta är kapitel 2 i en förhoppningsvis fortsatt spännande resa.

Snyggare tryck och större format.

Större upplaga.

Ambitionen är dessutom att innehållet ska bli ännu mer intressant.

Nu riktar vi oss ut i samhället.

I detta nummer har vi intervjuat bland andra Leif Boork och Staffan Westerlund. Vi har besökt UNT och Tant Gröns skaffereri med mera.

Kom gärna med synpunkter till redaktionen.

Mycket nöje!!!

Innehåll

Snabel-@.....	3
Tant Gröns skaffereri.....	4
Lokaldemokratins makt.....	6
UNT.....	7
Leif Boork.....	8
KRAV.....	10
Staffan Westerlund.....	12
Jord - ett de av fyra elementen...13	
En annan tid.....	14
Chile.....	16



UNT's första nummer



Jonas intervjuar Leif Boork



Magnus jobbar med intervjutexten



Omslagsfoto: Magnus Sjöqvist

Redaktion

Jonas Bennemark; Magnus Hedman; Johan Olsson Jonsson;
Tati Palestro; Christopher Lundgren; Erica Westerlund;
Magnus Sjöqvist; Mattias Persson; Josefin Tenefors; Natalia
Georges; Christer Arvidsson.

Layout & redigering: Christer Arvidsson

Snabel-@

Knivstagatan 6

753 23 Uppsala

018-727 40 03

snabel-a@uppsala.se

www.medlem.spray.se/snabelauppsala

Ansvarig utgivare: Mari Hålen

Åmynningens DV 018-727 71 57

Tryck:

X-O Graf Tryckeri AB



 **Uppsala**
KOMMUN
www.uppsala.se

Presentation av Snabel-posten och dess medarbetare



Christopher
Lyssnar gärna på klassisk musik och komponerar faktiskt själv.



Jonas
Är sportintresserad och går gärna på konsert.



Erica
Gillar att vara ute med hunden.



Magnus H
Diggar rock'n'roll från 50-talet.



Sebastian
Håller mycket på med dator och kollar gärna på innebandy.



Josefin
Tycker om att resa. Upp-täcker gärna nya platser.

Text: Christopher Lundgren
Foto: Erica Westerlund

Snabel-@

Så heter gruppen vi jobbar i.
Vi finns på Knivstagatan 6 i Uppsala och ingår i enheten Åmynningen, Uppsala kommun daglig verksamhet.

Här jobbar vi framför allt med tidningen Snabel-posten, men också med en hel del annat.
Bland annat fotoutskrifter, hemsidor, en fotoutställning, almanackor och mycket skrivande av olika slag.

Om tidningen och dess förändringar

Snabel-posten är en tidning som görs av arbetstagare inom Daglig verksamhet i Uppsala kommun vars bas är på Snabel-a. Tidningen har funnits sedan 2005 och givits ut sex nummer per år.

Tidningen har sedan givits ut till alla grupper inom Daglig verksamhet samt till försäljning på våra kaféer. Dessutom har anhöriga och andra intresserade fått köpa tidningen för tio kronor styck.
Från och med detta nummer kommer tidningen dock att se annorlunda ut vilket gamla läsare förmodligen redan har upptäckt.

Dels så är tidningen numera i A 4, tidigare format har varit A 5. Dessutom är artiklarna indelade i olika kategorier som "sport", "reportage", "intervjuer", med mera.

Detta nummer av Snabel-posten är inte till försäljning. Vi kommer att dela ut den gratis till så många som möjligt.

Att vi har sponsorer på baksidan är för att få in pengar till nästa nummer eftersom det kostar mycket att trycka en tidning.

Just vad gäller tryckningen så har vi fram till förra numret tryckt tidningen själva genom att skriva ut ca 200 exemplar och vikt ihop tidningen för hand. Men detta första nummer för år 2008 plus förhoppningsvis kommande nummer trycks istället på ett tryckeri och bilagan kommer att bli ca 1000 exemplar.



Johan
Tycker mycket om att laga mat och spelar gärna tennis.



Mattias
Trivs med att vara för mig själv.



Tati
Gillar att lyssna på musik och att laga mat.



Magnus S
Tycker om att sova länge på morgnarna.



Natalia
Tycker att det är viktigt med ekologisk mat.



Christer
Är gärna på östra Gotland på somrarna.

REPORTAGE

Tant Gröns Skafferi och Garderob

Text och foto: Johan Olsson Jonsson



Tant Gröns skafferi och garderob ligger i Hågaby och är en affär där de säljer kravodlad mat och drycker och barnkläder.

Jag har sommarjobbat där i fyra år tillsammans med Gisela och Kent som äger affären.

Kent brukar också vara med på Parksnäcken och sköta om ljudet, och sjunga och spela Elvislåtar på Elviskonserten.

Han har också startat den mycket populära kultursatsningen Tant Gröns kulturoas. Dom inledde säsongen med en lunchkonsert med Ditte Andersson. Det var fri entré och Kafé Gröna Oasen serverade vegetarisk salladsbuffé och soppa med bröd. En riktig oas för alla som är intresserade av ekologisk mat och rättvisemärkta produkter och ett populärt utflyktsmål.

Intervjuer med Gisela Krupke och Kent Wennman.

Varför heter affären Tant Gröns skafferi och garderob?

Den hette så från början när vi tog över. Det var en ekonomisk förening först, så vi behöll namnet för det var så inarbetat. Skafferi heter det ju för det är mat. Som att man går till skafferi och hämtar mat.

Och sen när vi tog in barnkläder så tyckte vi det passade att vi kunde göra en garderob för det är där man hittar kläderna. På vår hemsida så man kan ju köpa barnkläder och då kan man ju lätt gå in på garderoben.

Hur länge har affären funnits?

Ja affären har nog funnits i elva år tror jag, först som ekonomisk förening ett år eller två år, och sen tog vi över. Så vi har nog tio års jubileum till hösten, alltså Kent och jag.

Hur länge har du jobbat i affären?

Ja, jag har ju jobbat från start. Alltså jag hoppade in lite grann när det var en ekonomisk förening så har jag jobbat med den då i 10 - 11 år. Tiden går ju fort.



Gisela Krupke

Varför startade ni affären?

Det var av bekvämlighetsskäl. Vi ville ha nära till vår affär, nära till maten. Vi har ingen bil, så det är jätteskönt att ha en lokal affär här och att slippa släpa allt. Och sen har vi ju alltid pushat mycket för att handla ekologiskt och vegetariskt (Kent är ju vegetarian), så att det var ju jättenaturligt. Vi var dom bästa kunderna under tiden med en ekonomisk förening och handlade här hela tiden.

Vilka sortiment har ni i affären?

Ja sortimentet är ju stort, vi har allt från godis till att hyra ut filmer faktiskt och det ska fungera som en vanlig butik. Så vi har ju allt. Vi ska ha mjölk, ägg och alla dom basvarorna. Allt som man behöver varje dag till sin måltid. Och tvättmedel och tvål och sånt också och färska grönsaker. Och sen så har vi barnkläder som tillägg och lite lokal producerad musik har vi också. Så det är som ett litet minivaruhus.

Vad innebär det att maten är ekologisk/kravodlat?

Det är att man inte gödslar marken med giftiga ämnen. Jag vet inte exakt, men definitivt att man inte besprutar med gifter utan man gödslar på naturlig väg. Det är det som gäller just nu. Nu börjar dom ju också titta på transport och sånt.



Vad innebär rättvisemärkt?

Det är att bönderna får bra betalt. Lönen går direkt till dom. Det är inga mellanhänder. Att dom får rättvist betalt helt enkelt. Oftast är det småskalig produktion det gäller, den kommer ju oftast från länder i Afrika och Indien och så. Dom flesta varor som är rättvisemärkta är teer och choklad. Förhållandena är oftast dåliga, och då är det viktigt att bönderna verkligen får det bra och att de kan försörja sig själva också.



Kent Wennman

Frågor till Kent

Hur länge har du skött om ljudet på Parksnäcken och sjungit och spelat Elvislåtar på Elviskonserten?

Oj, nu måste jag räkna, alltså jag kan ha skött om ljud på Parksnäcken sedan 1993, 1994 kanske, men Elvisprogrammet körde vi igång med 2002 om jag minns rätt.

Hur kom det sig att du jobbade med ljudet på Parksnäcken?

Jag jobbade då med en kille som heter Roine Stolt som producent, och vi jobbade med en skiva som vi skulle ge ut. Han hade det jobbet på Parksnäcken då och han tröttnade och ville sluta och så frågade han mig om jag ville ta över det jobbet. Så då gjorde jag det.

Hur kom det sig att du startade med Elvis Presley och Elviskonsert?

Det skulle jag kunna skriva en bok om.
Nä, men jag har alltid gillat Elvis ända sedan jag var liten. Och alltid varit lite ledsen över att jag tycker att Elvis har varit så missförstådd som artist.
Det är så väldigt lite av Elvis musik som folk har hört. Dom flesta har bara hört stora hitsen och nästan, alltså jag vågar nog påstå att, 95 procent av Elvismaterialiet är okänt.
Och det är jättetragiskt, därför att det är så himla bra musik och förtjänar att komma ut. Men det är väl lite grann som att hitsen har stått i vägen på något sätt. Och sen har jag också alltid tyckt att Elvis publik är så fantasilös, för dom ville bara höra dom här Hound Dog och Jailhouse Rock om och om och om igen.
Så då startade vi det här projektet för att vi ville ju bjuda på lite annat. Vi ville få upp ögonen på folk och det känns ju som vi har lyckats med det.

Varför startade du med musiken på Parksnäcken och i Hågaby och vilka planer har du framöver med Kulturoasen?

Parksnäcken är, om vi börjar där, ju kommunens program som har körts där i fyrtio år. Så det är inte någonting som jag egentligen har startat. Jag har ju jobbat som ljudtekniker där och sen fick jag möjlighet att också bli producent. Alltså att sätta programmet. Men jag har inte startat det. Det har jag gjort på uppdrag av kommunen. Och sen har det förändrats, och nu är vi en musikförening som får bidrag från kommunen för att köra ett program på sommaren.
Men det här med kulturoasen, det har vi startat för att vi tycker att det är så himla roligt. Och också för att få lite mer liv ute i byn. Ja det är nog det roligaste jag någonsin har gjort tror jag, himla kul, och att det fungerar också. Planerna för framtiden. Ja vi vet ju inte riktigt, för att det sitter ju ihop med att det kanske kommer någon som köper bycentrum, och då vet vi inte riktigt hur det kommer att bli framöver.
Men om vi får välja då kommer vi att fortsätta med lunchkonserter. Vi kanske utökar antalet kvällsevenemang, det kanske kan bli två gånger i månaden. Lite mer dans, jag skulle gärna vilje se att vi hade fotoutställningar, kanske konstutställningar. Kanske några föredrag, föreläsningar, ståuppkomiker, ja vad som helst är välkommet på idéstadiet.
Kanske en utomhusmusikfestival skulle vara roligt, vid Kung Björns hög till exempel. Det är inga konkreta planer, men fantiserar gör vi hela tiden.

Lokaldemokratis makt

Mattias Persson
och
Christopher Lundgren



Lars Persson
Hanikappsombudsman

När kommunens tjänstemän och politiker planerar sina beslut, så blir det ibland väldigt tokigt. Då är det bra med lokal demokrati, och att folk och organisationer säger vad de tycker.

Ibland kan det då hända att folkets röst stoppar ett förslag, som kanske inte är riktigt välgenomtänkt, innan ett beslut fattas.

Ett bra exempel är det förslag om en gemensam beställningscentral för färdtjänst och sjukresor som nyligen var på gång i Uppsala.

På försommaren år 2007 togs beslut om att utreda frågan om gemensam beställningscentral och samordning av färdtjänsten, och många som använder färdtjänsten blev genast oroliga för hur det skulle bli.

En del personer mindes ett liknande försök som gjordes under åren 1990 till 1992, ett försök som slutade i en katastrof, med personer som missade sina läkartider och andra aktiviteter på grund av sena eller långa resor som orsakades av att politikerna hade beslutat om en gemensam beställningscentral och att man skulle samåka.

Det hände också att det inte kom någon bil när man hade beställt en, och någon gång kunde det komma två bilar. Det hände också någon gång att en beställd bil åkte till resans mål istället för dit där den skulle hämta sin passagerare.

Det finns också dåliga erfarenheter från andra platser i Sverige, där man har gjort liknande försök. Då har folk helt enkelt nästan slutat använda färdtjänsten

Det skrevs en hel del i tidningar, artiklar och så kallade insändare, om det senaste förslaget, och det talades om det i radio och TV.

Innan det blev känt att politikerna tänkte säga nej till förslaget gjorde vi på Snabelposten en intervju med Lars Persson som är ombudsman på HSO, Handikappföreningarnas samarbetsorgan i Uppsala. HSO var mycket kritiska till förslagen. På HSO anser man att en beställningscentral skulle göra folk som behöver färdtjänsten oroliga och otrygga och man skulle nyttja den mindre.

Lars berättade: ”I förslaget är räknat på ekonomin, kommunen kommer inte att tjäna speciellt mycket netto, det vill säga vad beställningscentralen kostar så är vinsten för kommunen försumbar.

För den enskilde så innebär förslaget en höjning av egenavgifterna, för korta resor en fördubbling.”

Det fanns dock också några bra sidor med förslaget, som att man skulle få göra ett kortare uppehåll i sin resa, men tjänstemännen hade föreslagit att ett sådant uppehåll skulle högst få vara 30 minuter, vilket är lite för kort, man hinner inte göra några större ärenden på den tiden. Man skulle också kunna åka lite längre resor, till exempel till Tierp eller Skutskär, än vad man får i det nuvarande färdtjänst-systemet, som de flesta personer är nöjda med.

I just det här fallet med färdtjänstförslaget, så övervägde de negativa åsikterna, vilket nu alltså har fått förslaget att falla eftersom politikerna själva insett att tjänstemännen har gjort ett dåligt förslag.

REPORTAGE

Uppsala Nya Tidning.

Ett studiebesök

Text: Mattias Persson
Foto: Jonas Bennemark



Gabriel visar första numret av UNT



Tidningarna på väg från tryckpressarna till packningsrummet

Vi på Snabel-a åkte till UNTs tryckeri en regnig onsdag i januari.

När vi kom fram, kom en man som hette Gabriel, som skulle vara vår guide, och släppte in oss. I det rum vi kom in i, fanns en gammal maskin, som Gabriel sade vara en sättmaskin från början av 1900-talet, och en nyare men ändå gammal dator (ABC800 från början av 1980-talet)

Vi gick upp till en trappa, och där berättade Gabriel lite om UNT's historia:

Tidningen grundades år 1890. Redaktionen har flyttat några gånger. Dagens upplaga är ca 56000 exemplar. En årsprenumeration år 1890 kostade 6 kronor.

Vi noterade att det fanns något slags transportanordning i taket när vi gick in till själva tryckeriet.

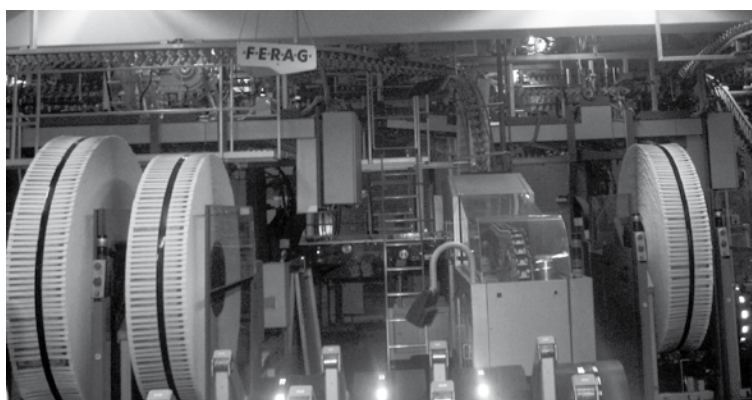
Gabriel visade oss runt i tryckeriet

med dess stora blågröna tryckpressar. Tryckpressarna var jättestora, ungefär 10 meter höga. En av dem startade med ett dån när vi tittade. Varje tryckpress har fyra "våningar", som trycker var sin färg. Bottenvåningen har blått (cyan), nästa har rött (magenta), sedan gult och längst upp trycks svart.

Det fanns fyra tryckpressar. I en av dem hade papperet gått av, så att det låg en liten driva med oanvänt papper i en soptunna nedanför den. Sedan åkte vi, via rummet med den gamla maskinen, ner till det så kallade packningsrummet.

Det första vi såg var stora rullar, som i alla fall jag först trodde var oanvänt papper, men rullarna verkade vara lite väl smala.

Det visade sig att det i själva verket var färdiga tidningar som hade rullats upp i dessa rullar. Vi såg hur en sådan rulle, som hade blivit full,



Upprullade tidningar

togs bort, och en tom hylsa placerades på dess plats av en man med hjälp av en gaffeltruck. Gabriel sade att de som körde gaffeltruckarna var mycket duktiga på att köra.

Vi såg också hur fort det gick att fylla på dessa rullar, eftersom rullen bredvid den som togs bort, var liten när vi först kom in i rummet, men den hann bli betydligt större under den korta tid vi tittade på.

Här syntes det också väl vad transportsystemet i taket hade för funktion. Det transporterade de färdiga tidningarna till packningsrummet.

Sedan gick vi tillbaka upp till kapprummet, där vi fick varsitt exemplar av en kopia av det allra första numret av UNT, innan vi åkte tillbaka till Snabel-a@.

20 frågor till Leif Boork

Text: Jonas Bennemark
Foto: Christer Arvidsson

Namn: Leif Boork

Född: 1949

Yrke: Ishockeytränare i Almtuna

Favoritmusik: Dansband, gärna Thor-Leifs

Favoritsemester: London



Snabel-posten har träffat hockeytränaren Leif Boork på Scandic Hotell för en pratstund.

1. **När började du som tränare?**

1964 tränade jag ett ungdomslag som hette Havsvinden. Sedan 1971 har jag tränat på professionell nivå.

2. **Vilka klubbar har du tränat?**

Havsvinden, IFK Östberga, Hammarbys Juniorer, Tibro IK, Nynäshamns IF, Hammarby, Djurgården, Landslaget, Saippa i Finska Elitserien, Mora IK, Frölunda, Modo, Norska Landslaget, Brynäs och Almtuna.

3. **Är det svårt att vara tränare?**

Ja det är svårt. Därför att ofta är det en större grupp på 25 personer, som du ska försöka få att gå mot ett gemensamt mål. Att få en så pass stor grupp att jobba tillsammans är svårt ibland. Speciellt i elitidrotten där det har blivit så individinriktat. Det har blivit så viktigt för folk att bli stjärnor och tjäna pengar.. Samtidigt ska man få spelarna att förstå att det är viktigt att jobba för kollektivet och för laget. Den avvägningen kan vara ganska svår att hantera.

4. **Hur många timmar jobbar du som hockeytränare per dag?**

Jag brukar säga att vara hockeytränare eller idrottsledare på toppnivå det är ungefär som att vara med barn. Man går och bär på något hela tiden som sen ska förlösas. Det är inte något som du räknar i timmar. Det är ett sätt att leva. Du har det med dig dygnet runt.

5. **Hur många timmar i veckan tränar du Almtuna?**

Det beror på vilka veckor det är. Grundprinciperna ska vara dan före match och så matchdag och dan efter match. Spelar vi till exempel onsdag/fredag som vi gör ibland, då blir det tisdag, onsdag matchdag, torsdag fredag matchdag och lördag.

6. **Vilket år började du träna herrlandslaget i hockey?**

Svenska landslaget tränade jag 1984-1985. Dom tränade jag i ett och halvt år, och sen tränade jag Norska Landslaget i fyra år 1997-2001.

7. **Vad tycker du om att alla tränarna får sparken när det går dåligt för laget?**

Jag tycker klubbarna skulle ha lite mer tålamod. Man blir för snabbt nervös och orolig och det gör att man tappar kontinuiteten i verksamheten. Har du en idé så får den inte tid att sätta sig. Man kan ju förstå att dom vill ha en förändring, men jag tycker att dom tar beslutet för snabbt. Och det gör att tränarna blir oroliga för att ha nya och egna idéer.

8. **Hur brukar det kännas när man blir sparkad från den hockeyklubb som man tränar?**

Jag har bara blivit sparkad en gång och det var ju nu med Brynäs. Spontant kände jag: vad synd! Jag tycker att vi tillsammans i det gänget hade gjort ett bra jobb. Och jag tror fortfarande att den idén som jag hade när vi började den här säsongen var rätt i det långa loppet. Samtidigt så är jag ingen person som tycker synd om mig själv eller tycker att det borde dom inte ha gjort. En klubb har rätt att ta dom besluten. Jag har tagit bort så många spelare själv och sagt att dom inte räcker till. Då måste man ju också acceptera att en klubb tar det beslutet om dej själv också.

9. **Vad tycker du om Gränbyhallen?**

Det är en gammal ishall. Det är en av dom äldsta som fortfarande finns i bruk i Sverige. Den är otillräcklig idag med moderna mått mätt. Den är för liten, det finns för få biutrymmen, den är för kall. Men jag tycker det är väldigt bra att den där B- och C-hallen har kommit till. Det betyder att många kan hålla på samtidigt.

10. Vad tycker du om att Almtuna ska få en ny arena i Uppsala?

Jag trodde inte det var sant när jag hörde det. Jag tycker att det är helt fantastiskt! Just såna här evenemangsarenor är det många orter som satsar på idag. Och det tror jag är absolut nödvändigt för en stor stad som Uppsala för att hänga med i utvecklingen. Just för att locka mer publik, att få en bredare publik. Sen tror jag att det är jättebra att det är sammanbyggt med ett köpcentrum. Dom som kommer till köpcentret kan också vara den publiken som går på hockey eller tvärtom. Vi har inte sett att det står där ännu. Jag vet att många har drömmar och visioner. Det gäller att plocka ner alla bollarna också och göra det till verklighet. Första spadtaget har inte satts ännu.



Foto: Jonas Bennemark

11. Vad tycker du om att hjälmen som var Almtunas intro togs bort?

Det tycker jag är synd. Den tillhörde showen på något vis. Man gjorde någonting extra. Jag tycker det var en kul idé. Jag tycker den borde vara kvar.

12. Vilken hockeyarena är bäst i Europa?

Personligen tycker jag att Globen är ganska trevlig. När det är bra med folk i Globen, då är den en oerhört trevlig arena att vara i.

13. Vilka två lag vill du ska gå upp i Elitserien?

Malmö och Leksand. Leksand har många fans och dom har ett starkt varumärke. Jag tror att vi behöver ett lag i södra Sverige också. Malmö vore trevligt. Det är bra att det sprids ut i Sverige

14. Vilken är din favorit tränare i NHL?

Ken Hitchcock, som tidigare var tränare för Philadelphia Flyers och som tränat Markus Ragnarsson, är en smart hockeyperson som är bra att liksom få ihop laget. Sen finns det en general manager i New Jersey, som är deras stora drivkraft. Han är mer manager än tränare, men när han sparkar tränarna brukar han gå ner och ta över själv. Han heter Lou Amoriello.

15. Vilken är din favoritspelare i NHL?

Hendrik Zetterberg, Peter Forsberg, Samuel Pålsson, Sidney Crosby och Martin Brodeur.

16. Hur brukar det vara i omklädningsrummet före matchen?

Oftast är det småprat fram till 10 minuter innan du ska ut på uppvärmningen. Dom sista 10 minuterna brukar det vara ganska tyst och lugnt och fokuserat. Och sen mellan uppvärmningen och matchen då är det praktiska göromål. Dom knyter om skridskorna, gör ny klubba, går på toaletten. Någon stretchar och sen sista minuterna liksom trappas det upp, fokuseras upp och peppas upp med lite snack:

Kom igen nu grabbar nu kör vi över dom!

17. Vad gör du annars när du inte är hockeytränare?

Jag har många olika intressen. Jag läser en hel del. Sen så samlar jag på vykort. Har gjort det i många år. Jag går på olika mässor och auktioner och köper på mej lite grann. Sen så har jag ett hus på landet som kräver sin tid. Reser ganska så mycket. Ibland hänger frugan med på hockeyresor, ibland åker vi någonstans där jag har varit när vi har spelat hockey. Så det är lite blandat. Jag är ganska allmänt intresserad av ganska mycket.



18. Vilken är din favoritmat?

Jag äter faktiskt det mesta. Traditionell husmanskost är väl det jag tycker mest om. Mycket fisk, min pappa jobbade med fiske, jag åt mycket fisk som grabb. Kockt torsk med lite äggsås och potatis. Det är viktigt hur man tillagar den. Det ska vara färsk fisk. Inga fiskpinnar.

19. Vad gör du om 10 år?

Jag tror jag ska försöka hålla på med något jag tycker är kul. Någonting inom hockeyn kommer jag väl att ha anknytning till, men också andra intressen, som resa till exempel innan man blir för gammal. Målsättningen kan ju vara att se alla världens kontinenter. Jag har några kvar, Sydamerika, Afrika, Australien och Asien. .

20. Kommer du fortsätta i Almtuna?

Det är lite osäkert. Om Almtuna ska göra den här satsningen mot den här nya arenan, då talar mycket för att jag blir kvar. Men om man inte gör den, om man inte har råd eller inte kan göra den. Om arenan av någon anledning inte skulle bli av då kommer jag inte vara kvar. Så det går inte att svara ja eller nej på ännu.

INTERVJU

Text: Magnus Sjöqvist
Foto: Christer Arvidsson

Kort om KRAV

KRAV bildades 1985 för att det skulle finnas ett märke för ekologisk mat som personer kunde lita på och för att personer skulle kunna göra en positiv inverkan på miljön när de handlade. KRAV är en ekonomisk förening som har 28 medlemsorganisationer i Sverige. Kansliet finns i Uppsala och där arbetar 12 personer som är anställda.



Intervju med Pär Lindqvist på KRAV

Varför började du på KRAV?

Jag började först 2000 som timanställd fältkontrollant, det var för att jag var intresserad av ekologisk odling, jag tyckte att det kunde vara kul att jobba på KRAV. Efter ett tag fick jag ett annat jobb som tog slut. När jag sedan kom tillbaka sökte jag jobb på KRAV och fick det.

Vad har du för utbildning?

Jag är agronom, jag läste på Ultuna om växtodling och lite allmänt. Jag har läst ganska mycket om ekologisk odling, kurser i ekologisk odling.

Hur länge har du arbetat här och vad tycker du har förändrats under din tid här?

Fasta anställningen började jag våren 2003, det har förändrat sig ganska mycket. Nu ligger all kontrollverksamhet i ett eget bolag, i KRAV's dotterbolag Aranea. Den stora skillnaden är att vi inte är lika nära regelarbetet. Förut var det bara KRAV som kunde certifiera ekologiskt, nu finns det tre till.

Det är jobbigt på ett sätt för vi får konkurrens. Vi får konkurrens om priser och då måste man spara, men det är ganska bra för att man måste skärpa sig. När man är ensam kan man göra massor med saker som kanske inte alltid är bra för kunden. Nu när vi får en annan konkurrent som säger att det där tycker vi är onödigt så det där gör vi inte, då måste vi också ta bort det. På det viset är det ju bra men det pressar oss som arbetare. Det är bra på en del sätt och dåligt på en del sätt.

Vad i din utbildning tycker du att du har fått användning för i ditt arbete?

Det är många saker som jag har fått användning för. Jag har lärt mig om hur man odlar så det får jag användning av, men inte så mycket, sedan måste jag lära mig en hel del saker som inte har med utbildningen att göra. På utbildningen har man lärt sig en massa andra saker som att läsa lagar och regler, det har jag jättemycket nytta av, skriva rapporter, skriva kortfattad information till folk. Det rent faktiska odlingsmässiga har jag inte så mycket nytta av.

Vad tycker du att ditt arbete har gett dig? Varför tycker du om att vara här?

Det är roligt på flera sätt, arbetskamraterna är viktiga. Det är kul arbetskamrater, det ger mycket. Många personer som är engagerade i miljöfrågor, det är kul. Sedan är det ju roligt att KRAV leder utvecklingen om det ekologiska. Man märker att man kan påverka ganska mycket, det är kul. Det är de viktigaste sakerna, tycker jag.

Du jobbar på kansliet, är du ute i olika kommuner också?

Vi är ute mer nu än vi var för bara några år sedan, det är kul att man får vara ute och vara på gårdar. Vi kommer vara ute ännu mer för att vi har ändrat lite på arbetssättet. Man kommer få ett antal gårdar som man ska åka till varje år, det är viktigt för då ser man verkligheten på ett annat sätt. Det är jättebra.

*Namn: Pär Lindqvist
Född: 1972
Yrke: Certifierare*



Åker du bara inom Uppsala kommun, eller Uppsala län?

Nej nu har jag varit i Västmanland också och på Gotland. Man får inte kontrollera samma gård mer än fyra år, sedan får man byta så man inte ska bli alltför hemmablind. Då när det har varit bytesgårdar brukar jag ta dem när jag är på Gotland. Annars är det Uppsala, Stockholm, Västmanland som man kan utgå härifrån och åka över dagen i princip.

Varför tycker du att man ska köpa ekologiska varor när man handlar?

Miljönytta framför allt, det är det viktigaste. Det är bra för miljön, det minskar läckage av bekämpningsmedel – för det används inte alls i ekologiskt – och det är ett problem i dricksvatten. Det minskar energiförbrukningen för man använder inte konstgödsel. Det är bättre regler för djur. Färre djur på ett område. I

konventionellt lantbruk driver man så hårt det bara går, vissa försöker stoppa in massor med konstgödsel och massor med bekämpningsmedel för att det ska bli så mycket som det bara är möjligt. Men i ekologiskt lantbruk får du inte lika hög skörd. Man får ett lugnare tempo i hela odlingen. Man får ha mindre antal djur. Det påverkar miljön jättemycket om man har för mycket djur.

Under din tid här har du märkt av ett ökat intresse från allmänheten när det gäller ekologiska varor?

Nu är det en jättestor ökning. Man ser det framförallt på att det börjar bli brist på det ekologiska. Det pratas mer om det i press i TV och tidningar. Alla konsumentundersökningar visar att man vill och att man köper mer ekologiskt. Tyvärr kan man säga att det inte märks lika mycket att bönder ställer om. När det gäller de som odlar vete och korn är det så bra

priser på konventionellt spannmål att de inte riktigt har något ekonomiskt motiv för att gå över. För de som tror på ekologisk odling är med i alla fall, de har varit med sedan tidigare. Det är ett problem om konsumenterna vill köpa ekologiskt och det inte finns. Därför jobbar vi mycket på att få fler bönder att odla ekologiskt.

Vad tror du för framtiden för KRAV och för ekologiska varor i allmänhet?

Jag tror att det är en jättestor framtid, framför allt därför att resurserna inte kommer att räcka till. Vi kommer att behöva resurserna till att tillverka något annat som vi verkligen måste ha. Om man tittar på ett konventionellt lantbruk och ser vad det går åt energi till har femtio procent av den energin med handelsgödsel och bekämpningsmedel att göra. I ekologiskt tar man helt bort det.

KULTUR & NÖJE

Staffan Westerlund

Text och foto:
Erica Westerlund

Namn: Staffan Westerlund

Född: 1942

Böcker i urval:

- Svärtornas år 1984
- Sång för Jenny 1985
- Större än sanningen 1986
- Skymningsläge: berättelser 1990
- Rörligt mål 2003

Priser och utmärkelser:

Bästa svenska kriminalroman 1984

Bästa svenska kriminalroman 1986



Staffan Westerlund
*författare och jurist; professor i
miljörätt vid Uppsala universitet*

Vad jobbar du med?

Jag jobbar med att undervisa och att skriva om miljöjuridik.

Hur kom det sig att du skulle bli författare?

Jag hade inte tänkt att bli det, men Bra Böcker utlyste en pristävling och lovade att läsa allt skräp som kom in. Man fick skriva hemligt, anonymt.

Ingen visste att jag skrev. Då tänkte jag det när jag var 40 år, jag chansar på det och det gick bra.

Vad för sorts böcker skriver du?

Dels skriver jag deckare, dels skriver jag väldigt tråkiga böcker om juridik. Men deckare är roligast att skriva.

Hur många böcker har du skrivit?

Jag har skrivit 9 deckare som romaner. Sen har jag också skrivit en bok där jag samlar korta berättelser, noveller. Sammanlagt 10 böcker.

Vad handlar dom om?

I mina deckare så är huvudpersonen en kvinnlig advokat, som på olika sätt kommer i kontakt med olika brott. Där människor har fått bekymmer och kommer till advokaten. Eller där advokaten blir hotad själv. Man kan säga att det handlat om allting från vanliga ekonomiska brott till svåra saker, där man för brottets skull tänker mixtra med bakterier så att dom blir farliga för människor.

Vilken bok tycker du bäst om?

Sång för Jenny, det är den tredje boken.

Vad är det som är roligt med skrivandet?

Det är att man får berätta historier som man vill utan att bry sig om allt för mycket om dom är sanna eller inte. Man får hitta på historier. Det är roligt.

Hur blir man professor?

Då ska man forska. Man ska skriva en doktorsavhandling. Sen ska man fortsätta ganska många år till och forska. I mitt fall miljöjuridik. Skriva forskningsrapporter och liknade saker. Om man har tur så tycker universitetet att man har blivit så duktig så att man kan bli professor.

Vad innebär miljö rätt?

Det innebär alla lagar och bestämmelser som på något vis har att göra med luft, vatten och naturen. Men också om hur man ska försöka att inte förstöra naturen. Om man förstör naturen har vi människor inte längre nånstans att leva och må bra.

Hur ser en arbetsdag ut?

Det var en fräck fråga. Den varierar väldigt mycket. Jag gör mycket arbete hemma. Då går jag inte upp allt för tidigt på morgonen och så tar jag väldigt lugnt. Sen sitter jag och skriver ett par timmar. Sen äter jag lunch. Under eftermiddagen jobbar jag med juridik tills det är middag. Ibland har jag undervisning, föreläsningar, hela dagarna från kl 10 och framåt. Sen är det en del sammanträden, men det brukar jag inte gå på.

Vad är roligast att jobba med miljö rätt eller skriva?

Det är miljö rätt. Det är roligast fram tills jag blir pensionär nästa år. Men när jag blir pensionär då kommer jag att skriva.

Har du några framtida projekt på gång?

-Jag håller på att skriva en ny deckare. Jag har inte så mycket kvar på den. Sen så håller jag tillsammans med kollegor på med en stor bok om hur man skriver bra miljölagar.

Har du några fritidsintressen?

Fiske och fåglar.



Varvig lera Uppland

Jord

Ett av de fyra elementen

Text: Mattias Persson

Foto: Hämtat från jordartsgeolog J-O Svedlunds bildarkiv på jordarter tagna i fält

© Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Medgivande: 30-107/2008



Morän, Mora Dalarna

Liksom luften är jorden inget enhetligt ämne. Den består av många olika ämnen. De har olika egenskaper, och bidrar alla på sitt sätt till jordens totala egenskaper. På grund av detta blir olika sorters jord mycket olika. Den kan få olika färg och konsistens, och innehåller olika mycket växtnäring.

Jord kan bildas på flera olika sätt. Vind och vatten kan mala sönder stenar och berg, genom en process som kallas erosion. När växter vissnar och djur dör, så omvandlas resterna som blir kvar så småningom till så kallad humus. Vanlig matjord, som finns vid jordytan, består av en blandning av malet berg och humus. Det är huvudsakligen humusen som ger växterna näring och som ger jorden dess bruna färg. Men växterna behöver också mineraler, som finns i det söndermalda berget. Lagret som ligger under matjorden kallas för alv, och består nästan enbart av malet berg, den är ljusgrå till färgen.

Till skillnad från de tre andra elementen, eld, luft och vatten, är jorden fast. På grund av detta blir skador

orsakade av jord vanligen ganska begränsade, till exempel om en jordhög rasar. Men jorden kan orsaka de kanske allra största skadorna av alla elementen, om och när den sätter igång på allvar och gör en jordbävning. En jordbävning inträffar när spänningar i Jordens inre släpper, ungefär som när ett kallt glas spricker om man håller hett vatten i det. Detta kan inträffa på olika djup. Grunda jordbävningar, sådana som inträffar nära jordytan, är farligast, eftersom deras skador brukar bli värst.

Här i Sverige är jordbävningar ytterst sällsynta, och nästan alltid mycket små och ofarliga, men på andra håll i världen, till exempel i Indonesien i sydöstra delen av Asien, är jordbävningar vanliga. När det blir en jordbävning, kan hela städer bli förstörda. Husen rasar, och människor dör.

Om det blir en jordbävning under havets botten, så kan det bli en tsunami, en jättevåg, som är extremt farlig, men då är det inte jorden som gör skada, utan vatten. En sådan jordbävning inträffade utanför Indonesiens kust på annandagen (26 december) år 2004, varvid hundratusentals människor dog av den tsunami som uppstod.

INTERVJU

EN ANNAN TID

Text: Magnus Hedman
Foto: Privata familjebilder



Viktiga händelser som präglat ditt liv?

Ja det var väl det som gällde samhället i stort på 1930 – talet. Sverige var ett väldigt fattigt land. Lantarbetarna fick en liten lön i konstanter. Man fick också naturaförmåner. Till exempel bostad, boende, ved och vi hade ett litet land.



Där odlade vi potatis och grönsaker för självhushållet. Villkoret för att pappa skulle få jobb på lantbruken var att mamma deltog i arbetet. Mamma gick ifrån hemmet tidigt på morgonen för att mjölka korna i ladugården. När pappa skulle till arbetet så fick mamma komma hem igen.

När var det häst och vagn?

När jag var som yngst fanns det ingen traktor. Häst och vagn var det enda transportmedel både för gods- och persontransporter. De användes också för att ploga på vintern. Plöjningsredskap som användes kallades årder, dess material var gjort av stål eller trä. När traktorn kom var den utrustad med bara 1 plog. Idag har traktorer 3 - 6 plogblad. Att arbeta med plog krävde skicklighet och styrka.

När kom första bilarna?

Dom första bilmodellerna kom på 1910 – talet. Volvo grundades 1927 i Göteborg av Assar Gabrielson, där var jag anställd i många år. Växellådorna monterades i Göteborg men däremot monterades motorerna på Skövdes mekaniska verkstad. Plåtkarossen köpte man från Olofström i Blekinge. Så transporterades alla delarna till Köping, där man skruvade ihop det till en färdig bil. Ja dom här olika fabrikerna var kuggar i det här maskineriet. Just kuggar och kugghjul var specialitén i Köping eftersom växellådor består av kuggar och kugghjul, jag var inte med och arbetade med detta, men jag har fått det berättat för mig.

Hur länge gick du i skolan?

Jag gick i folkskolan i sju år och min skoltid var över 1942 när jag var 14 år gammal. I en del familjer fick barnen gå i gymnasium, men så var inte det i mitt fall. Studenterna under den här tiden fick åka mellan studieorten och hemorten alternativt vara inkvarterade på skolan. För att få någon utbildning fick man gå kvällskurser av olika slag och läsa per korrespondens som det kallades. Det innebär att vi fick göra hemuppgifter och gå igenom prov på universiteten. Så ökade jag mina kunskaper för att få ett bra jobb. Jag skaffade mig utbildning först när jag var 40 år, som gav mig möjlighet att få kvalificerade jobb.

Namn: Axel Börje Gustavsson

Född: 1928

Familj: Mamma Ingrid 1906, Pappa Gösta 1905 och vi var 14 syskon, varav två dog vid spädbarns ålder. Jag träffade min fästmo när jag var tjugo år och hon var nitton år.

Uppväxt: Landsbygden på olika gårdar i Västmanlands län.

Intressen: Under hela min levnad har jag varit engagerad i olika föreningar: såsom i ungdomsföreningar, nykterhetsföreningar, scout – föreningar, idrottsföreningar och fackföreningar.

Min första kärra: Köpte jag 1957 och det var en Volvo av 1952 års modell.

Vilka var dina arbeten?

Mitt första jobb var som sommarpojke på en handelsträdgård. Där odlade man blommor och grönsaker och hjälpte till med enklare sysslor. Det var bland annat att rensa ogräs ur odlingarna. Det var ett tråkigt arbete men lärorikt, inte minst för den som så småningom skulle skaffa sig en egen trädgård.



Jag jobbade som springpojke i en butik. Då fanns inga snabbköp som det idag kallas. Kunderna plockade inte i varorna själva utan det stod ett biträde bakom disken och betjänade kundens behov. Det fanns inga kassaapparater utan det var huvudräkning och skriva för hand som gällde. Till exempel gick det till på det här viset:

- Vad skall fru Pettersson ha i dag då?
- Fru Pettersson sa att jag ska ha ett kilo kaffe, ett halvt kilo smör och ett halvt kilo jäst, för idag skall jag baka.

Sedan stod kunden kvar och småpratade.

Fru Pettersson hon kunde räkna hon, hon sa till:

- Nä nu räknar du fel!



Artikelförfattaren med morfar

Då var det bara att räkna om. Ja det var lärorikt på sitt sätt och tungt många gånger. Jag hade en cykel med lågt framhjul och stor pakethållare fram och en något minde pakethållare bak. På den fraktade man paketen och det gick att lasta på ganska mycket.

Vilka saker har varit viktiga för dig och din familj?

Ja det har väl varit att tidigt lära sig ta ansvar och hjälpa till, göra rätt för sig i sin familj. Då menar jag den familj som jag växte upp i.

Hur var det under andra världskriget?

Ja det beror på vad man jämför med. Ska man jämföra med de länder där det var krig så var Sverige ett himmelrike. Även om Sverige inte deltog i kriget så var vi berörda av det och jag kan jämföra tiden före och efter kriget.

Andra världskriget (1939 - 1945). Det var ont om mat och det var ont om nästan allting. Det fanns inte bensin för bilar och bussar, vilket minskade transportmöjligheterna. Det fanns inte heller kaffe, te och gummi. Gummit var viktigt för bilarnas hjul, gummistövlar och allt vad det kunde vara som var tillverkat av gummi. Det var ont om kläder och för det lilla som fanns att köpa så ransonerade man. Ransoneringskort infördes och nu är jag tillbaka i affären där jag jobbade, kvinnan frågade om det finns några kaffekuponger kvar? Så skulle hon ha socker också om det fanns kvar något på sockerkortet. Jo då hon tog fram sina kort och jag stod vid kassan och klippte kuponger, ja ungefär så. De viktigaste livsmedlen såsom bröd och mjöl de vart inte halverade, men alla andra varor i butiken var i

minskat antal. Då var det bra att bo på landet. Där hade man sina egna höns och sin egen ko, som man kunde få mjölk av och göra smör av. Man hade också sin egen gris som man matade med gamla matrester och lämplig föda som man hämtade i naturen. Grisen blev som en kompis som sedan slaktades i december månad. Den blev en så kallad julgris i allmänhet. Det var grymt. Men det där var man ju van vid. Både vuxna men även barnen visste att så gick det till, det var livets gång.

Mycket av det jag berättar känner man igen från Astrid Lindgrens berättelser och från filmer som gjorts.

Är det bättre nu eller var det kanske bättre förr?

Jag tycker inte det var bättre förr, det är bättre nu men idag har vi andra problem i vårt samhälle. Slarv, slöhet och bristande tankeförmåga samt bråken i skolorna och på gator och torg. Ja man kan ju hoppas att det blir ändring. Man brukar säga det att "det blir ingen ändring förrän det blir ännu sämre, då vänder det".

Berätta ett av dina tidigaste och tydligaste minnen från tiden på landet.

Jag skulle se efter mina småsyskon. Mamma var ute i ett ärende och pappa jobbade. En jättestapel med nyhuggen ved stod utanför vedboden. Jag ville ju göra något annat än att se efter småsyskonen, då kom jag på att om jag hjälper dom upp på den höga vedtraven så kommer dom inte ned utan att jag hjälper dom. Jag hjälpte upp dem på vedtraven så att tjejerna satt där lugnt och stilla och sen stack jag till en kompis, för tjejerna kunde inte komma ned. Toppenbra tyckte jag. När far och

mor kom hem fick man sig väl en omgång ovet för att man varit olydig.

På den tiden fick man aga barn. Det var sällsynt att vi fick stryk i hemmet, men jag vet att det förekom i skolan. Att slå med linjal över fingrarna var inte en straffmetod som mina lärare använde. Jag hade två olika lärare den ena delade ut örfilar som var snabba och lite vassa. Fick man en smäll av den andre läraren så kände man det.

Vad brukade du göra när du var liten?

Vid skolans slut bar jag ut tidningar, så kallat tidningsbud. På vardagar var det lokaltidningen Bergslagsbladet eller Köpingsposten. På söndagarna gick man ut med Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Stockholmstidningen. Det var stora tidningsbackar och det var ganska tungt. På söndagar sålde man ju tidningar, då sålde jag tidningen vid dörren.

På sommaren sålde jag också tidningar på fritidsområdena i Köping. På vägen dit passerade man hamnen och då stannade man till och sålde tidningar till gubbarna där.

Jag gick ombord på båtarna för att kunna sälja de olika slags tidningarna till sjömännen. Det var mycket spännande. Det här var under kriget så då stod det beväpnade vakter och kollade att jag inte hade bomber i väskan. Köping hade ju en stor hamn. Så det var mycket gods och mycket båtar som gick där. Uttrycket "gammal sjöbjörn" får mig att tänka på en skeppare, det är den typiska skepparen.

RESOR

Chile

Text och foto: Tati Palestro

Torsdagen den 6 december åkte jag till Chile.

Det ligger i Sydamerika. Huvudstaden heter Santiago.

Flygresan gick bra, men var lång.
Det tog 13 timmar att flyga dit.

När jag kom fram väntade pappa och mamma på flygplatsen. Jag var ganska trött.

Vi åkte hem till pappa. Där väntade resten av familjen och pappas hund som heter Nemo. Han är stor och klumpig.

Vi fick mat och dricka. Dagen efter tog vi det mest lugnt, mamma och släktingar hälsade på.

På måndagen åkte vi ner till stan, handlade lite och åt lunch. Det var ganska varmt, 32 grader var det. Den dagen så drack vi mycket då.



Sen fick pappa låna ett hus av sin kompis. Det låg 40 minuter ifrån Santiago. Det var jättefint tre våningshus med pool.

Sen åkte vi till stranden en vecka. Det var fint, men jag badade inte för att det var för kallt. Jag satt under mitt parasoll och solade i alla fall. Jag plockade snäckor också.

Några dagar innan jag åkte till Sverige åt jag frukost med Chiles President. Det är en kvinna. Det var häftigt att hon var där och pratade om folks pension.

Stort tack till våra sponsorer



Vi ser till att skillnaden märks!
www.krav.se



Konsulter inom spill-, lak- och dagvattenhantering
www.wrs.se



www.fbrevision.com



Telefon 018-15 24 55
www.uppsala.com/engstroms

**Vill du vara med och sponsra oss?
Kontakta Snabel-@!**